Nro. 71. 1815.

GAZETA
WIELKIEGO XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

w Środę dnia 6go Września.

OBWIESCZENIE
tyczące się wygubienia zagęszczaiących się coraz bardziey wilków.

Zniżenie nagrody za wytępianie wilkow na resp. 1 tal. i 12 dgr., niemniey trudności, iakich doznawał strzelec chcąc i tę nagrodę za ubicie wilka pozyskać, stały się powodem, iż te drapieżne zwierzęta tak straszliwie zamnożyły się w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém. W samym Powiecie Wągrowieckim, gdzie ta klęska naywyższego, zdaie się, doszła stopnia, w roku zeszłym szesnaście dzieci i troie dorosłych osób stało się pastwą wilków. Sześcioro dzieci w ciągu bieżącego miesiąca w rzeczonym Powiecie podobnego doznały losu, a wiele dorosłych osób pokaleczone zostały. Niemożna bez grozy czytać zdawanych w tey mierze raportów.

Złe to wymaga prędkich i dzielnych ku wykorzenieniu onegoż środków. Dopóki nie będzie mogła nastąpić zupełna ustawa względem całkowitego wygubienia tych srożących się zwierząt, postanawiam co następuie:

§. 1. Nagrody za rządu Pruskiego za ubiianie wilków ustanowione, przywracaią się w ten sposób, iż

1. za ubicie starego wilka wypłacana będzie nagroda 6 talarów,
2. za schwytanie młodego wilka z gniazda 3 talary,
3. za znalezionego nieulęgłego wilka przy ubitey wilczycy 1. tal.

§. 2. Gdy kto ubiwszy wilka, upomina się o ustanowioną powyżey nagrodę, obowiązany iest pokazać go Konsyliarzowi Ziemiańskiemu Powiatu, skoro zwierz ten na szlacheckim lub mieyskim gruncie powalonym został. Jeżeli zaś ubitym został na gruncie dóbr i lasow Królewskich, naówczas winien bydź pokazanym Urzędnikowi obiazdu leśnego. Konsyliarz Ziemiański lub Oficyalista leśny każe wilkowi oberznąć uszy i wydaie interessentowi zaświadczenie, na mocy którego naybliższa Celna lub Powiatowa Kassa postanowioną nagrodę natychmiast wyliczyć iest obowiązana.

§. 3 Polowania przedsiębrane przez osoby prywatne na te drapieżne zwierzęta, niemniey polowania, które każden Nadlesny w swym Wydziale w skutek zdawanych przez Oficyalistow leśnych

raportow czynić i ile możności sam niemi kierować niezaniedba, nie są dostatecznemi do założenia złemu prędkiey, ile potrzeba wymaga, tamy.

§. 4. Natomiast trucie wilków tak zwaném wroniem okiem (nuces vomicae, kulczyby) iest prędkim i skutecznym wytępienia tych drapieżnych zwierząt środkiem. Używanie tego sposobu poleca się wszystkim dóbr posiedzicielom, a dla Królewskich Oficyalistów leśnych iest powinnością. Sposób ten używany w położonych w Powiecie Ostrzeszowskim dobrach Wieruszowskich, gdzie przed kilkoma iescze laty w miesiącach Lipcu i Sierpniu niemal codziennie owce i inne zwierzęta od wilków pożerane były, okazał się tak dalece ugruntowanym, że od czasu nakazu trzymania się tegoż sposobu, przez rok cały ledwo ieden podobny wydarza się przypadek.

§. 5. Cwierć funta startego na proszek oka wroniego wystarcza na zatrucie zdechłego skopu tak dalece, że strawienie onegoż kilku wilkom śmierć zadaie. Gdy zatrutych zwierząt podczas lata zbyt prędko robactwo się chwyta, zaczém należy ie kłaść w płaskie doły i leko zasypywać ziemią. Wilk staie się przeto tém łakomszym tey pastwy i chciwie ią wygrzebuie.

§. 6. Długie doświadczenie nauczyło, że wypadłe owce i cielęta naylepszemi są do zatrucia. Jednakże podług uczynionych tu i we *Francyi* doświadczeń naykorzystnieyszym iest w tey mierze ścierw wilczy. Za tym ugania się wilk z wielką chciwością i pożera go; trzeba więc mieć na to baczność iak naywiększą, aby dostawszy w ten lub ów sposób wilka, natychmiast zdeymować z niego skorę i ścierw zatruwać.

§. 7. Zaleca się dzierżawcom dóbr skarbowych, ażeby zdechłe owce i cielęta w tym celu Oficyalistom leśnym odsełali.

§. 8. Urzędnicy leśni zakupią sobie potrzebną na czas ilość wroniego oka (kulczyby) z nayblizszey im apteki i expensę tę zalikwidują Królewskiey Kommissyi Regencyiney do wynagrodzenia. Później trucizna ta w dostateczney ilości przez Nadleśnych przesłaną im zostanie. Aptekarz *Wosidło* w Poznaniu gotów iest trucizny tey, w znacznych ilościach, za pomierne dostarczać ceny.

§. 9. Urzędnik leśny, w którego obrębie począwszy od dnia 1. Października roku bieżącego wydarzy się szkoda przez wilka zrządzona, przestanie natychmiast bydź czynnym, i przy nowey Leśnictwa organizacyi niebędzie nań wzgląd miany, skoro niebędzie w stanie udowodnić, iż wskazane tu przepisy względem trucia wilków nayściśley dopełnił.

§. 10. Rozumie się samo z siebie, iż nagroda dana będzie za każdego wilka bądź otrutego, bądź wszelkim innym sposobem ubitego, i również żadney niepodpada wątpliwości, że ten, kto wilka ubił, na czyimkolwiek bądź gruncie, skorę z niego dla siebie zatrzymuie.

Poznań dnia 29. Sierpnia 1815.

Królewsko-Pruski Naczelny Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,

Zerboni di Sposetti.

OBWIESCZENIE.

W ogłoszeniu organizacyi Celney z dnia 12. Sierpnia, umiesczoney w Numerze 70 gazety Poznańskiey, była kilkakrotnie wzmianka o utrzymuiącey się w dawnych Państwach Pruskich tymczasowey linii graniczney od strony Wielkiego Xięstwa Poznańskiego. Chcąc zawiadomić mieszkańców Wielkiego Xięstwa, które Główne Urzędy Celne, Urzędy Celne Przykomorkami nazwane, Urzędy Celne do drobnych obiektów, linią tę stanowią, przyłącza się tu imienny wykaz tychże Urzędów:

A. *W Zachodnich Prussach.*

I. Urzędy Główne Celne. 1) Bischofswerder, 2) Deutsch-Crone (Wałcz), 3) Deutsch-Eylau, 4) Flatow, 5) Freistadt, 6) Preussich-Friedlandt, 7) Garnsee, 8) Miasto Graudenz (Grudziądz), 9) Krojanke, 10) Marienwerder (Kwidzyna), 11) Schloppe, 12) Schwetz, 13) Tuetz (Tuzno), 14) Zempelburg.

II. Urzędy Celne Przykomorkami nazwane. 1) Rodzonne, 2) Pohl. Ruden, 3) Mariendorff, 4) Soponin.

III. Urzędy Celne do drobnych obiektów. 1) Grofs Leistenau, 2) Stangenwalde, 3) Grofs Thinau, 4) Lebehnke, 5) Gubbin, 6) Karrasch, 7) Katurzinske, 8) Riesnow, 9) Bischdorff, 10) Garnseedorff, 11) Niederscheeren, 12) Seubersdorff, 13) Kramske, 14) Schoenfeld, 15) Kurze-

brack, 16) Radewiese, 17) Stangendorff, 18) Goritzermühle, 19) Kottenhammer, 20) Nikotzken, 21) Neu Joschiniez.

B. *W Śląsku.*

I. Urzędy Główne Celne. 1) Bodzanowitz, 2) Constadt, 3) Creutzberg, 4) Landsberg, 5) Medzibor, 6) Pitschen (Byczyna), 7) Reichthal, 8) Rosenberg, 9) Wartenberg, 10) Berun, 11) Beuthen, 12) Lublinitz, 13) Mislowitz, 14) Tarnowitz, 15) Woischnik, 16) Contoppe, 17) Glogau (Głogowa), 18) Guhrau, 19) Herrnstadt (Wąsorz), 20) Mielitsch, 21) Saabor, 22) Schlawa, 23) Schwiebus (Swiebodzina), 24) Sulau (Suleiow), 25) Trachenberg, 26) Tschirnau.

II. Urzędy Celne Przykomorkami nazwane. 1) Uschütz, [2) Bralin, 3) Guttentag, maią prawo plombowania], 4) Lissau, 5) Zborowski, 6) Kaminitz, [7) Boyadel, 8) Königsdorff, 9) Freyhahn, 10) Wildbahn, maią prawo plombowania], 11) Golgowitz, 12) Schwusen, 13) Guhlau, 14) Wilckau, 15) Tribusch, 16) Steinbusch, 17) Liebenau, 18) Korsenz, 19) Saborwitz.

III. Urzędy Celne do drobnych obiektów. 1) Gross Boreg, 2) Srernatitz, 3) Wicherow, 4) Sawino, 5) Justrzygowitz, 6) Glashütte, 7) Kalowski, 8) Rippine, 9) Suschine, 10) Gollkowitz, 11) Koslau, 12) Reinersdorff, 13) Droske, 14) Gross Rutschkau, 15) Margschütz, 16) Coguetschne, 17) Koltzig, 18) Hunospass, 19) Zaidchen, 20) Golgos, 21) Kleinitz, 22) Alt Strunz, 23) Alt Kranz, 24) Schmarsd, 25) Muschlen, 26) Jordan.

C. *W Nowey Marchii.*

I. Urzędy Główne Celne. 1) Driesen (Drezenko), 2) Königswalde, 3) Lagow, 4) Landsberg a. W., 5) Reppen, 6) Sternberg, 7) Woldenberg, 8) Zielenzig, 9) Züllichau.

II. Urzędy Celne Przykomorkami nazwane. [1) Tempel, 2) Seeren, maią prawo plombowania]

III. Urzędy Celne do drobnych obiektów. 1) Dragebrück, 2) Neuteisch, 3) Trebitsch, 4) Marienthal, 5) Eichbruch, 6) Guscht, 7) Osterwalde, 8) Soppienwalde, 9) Hammersche Hüte, 10) Wies Neuwalde, 11) Gleissen, 12) Zantoch, 13) Morrn, 14) Borckow, 15) Dechsel, 16) Köttschen, 17) Blockwinkel, 18) Hochzeit, 19) Wilhelmsdorff, 20) Burschen, 21) Klemzig, 22) Langmeil, 23) Trebschen, 24) Buckow, 25) Goltzen, 26) Schmöllen, 27) Tschicherzig.

Publiczność handlem się bawiąca w zachodzących przypadkach przewożenia towarów na te tylko Główne Urzędy Celne czynić powinna nietylko deklaracye, ale też trzymać się na nie traktu, gdy Przykomorki i Urzędy Celne do drobnych obiektów przeznaczone są szczególniey tylko do kontrollowania związków handlowych nawzaiem między pogranicznymi mieszkańcami, i tylko w rzadkich wydarzeniach upoważnione są do expedyowania drobnych towarów.

Poznań dnia 30. Sierpnia 1815.

Królewski Naczelny Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,
Zerboni di Sposetti.

OBWIESZCZENIE.

Powodowany podaniami stron i ich obrońców, w sprawach w Sądach toczących się, podaię ninieyszém do wiadomości publiczney: iż dopoki prawa odmienne w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém, zaprowadzone niezostaną, dopóty te tylko środki prawne przeciw wyrokom Sądowym mieysce mieć mogą, iakie prawami dotychczasowemi są dozwolone. W sprawach zatém Cywilnych odwołać się niemożna do rewizyi, od takich wyroków, od których podług praw dotychczasowych tylko rekurs do Sądu Kassacyinego iest dozwolonym. Takowy zaś rekurs czyli odwołanie się do kassacyi od wyroków w ostateczney Instancyi w sprawach cywilnych i kryminalnych zapadłych, znayduie mieysce w wszystkich przypadkach w prawach dotychczasowych, i mianowicie w dekrecie N. Króla Saskiego, iako Xiążęcia Warszawskiego, pod dniem 3. Kwietnia 1810 wydanym wymienionych, rekurs do kassacyi, podług przepisów wspomnionego dopiero dekretu Królewskiego ausubstancyonowany, podanym bydź powinien do mnie, w czasie prawem przepisanym. Względem dalszego postępowania wkrótce osobne ogłoszeném będzie urządzenie.

Zamiast podawania rekursu, zapozywać stronę przeciwną zaraz przed Nayważszy Sąd Appellacyiny Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, dopiero organizować się maiący, iest to postępowanie, które się

bynaymniey niezasadza na prawach dotychczasowych, gdyż podług tych praw, w ten czas dopiero zapozew od strony przeciwney wydanym bydź może, kiedy rekurs iest przyiętym i dalsze postępowanie w sprawie nakazaném zostało.

w Poznaniu dnia 30. Sierpnia 1815.

Krolewski Vice-Prezes N. Sądu Appellacyinego, iako Kommissarz do organizowania Sądownictwa w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém,

Schönermark.

Z Wiednia dnia 23. Sierpnia.

P. Marszałek Porucznik Baron *Mohr*, dowódzca korpusu w Krolestwie Neapolitańskiém, doniosł przez gońca, iż twierdza *Gaeta* poddała się d. 8. tego miesiąca woysku Austryackiemu ze strony lądu, i Angielskiemu ze strony morza, i że nazaiutrz wydaną została przez sprzymierzeńców Królowi Neapolitańskiemu.

Domyślaią się, iż *Lotaryngia* powróconą zostanie dworowi Austryackiemu.

Mniemaią niektórzy, iż woysko Duńskie inne otrzyma przeznaczenie, a nie *Francyą*, i że osadzi kray, którego stosunki po drugi raz się zmienią.

Od strony *Serbii* podwaiaią teraz środki czuyności. Wydano nayostrzeysze rozkazy, ażeby z Serbianami w naymnieysze nie wdawano się związki. Spodziewać się należy, iż w tym nowym rokoszu przeciw *Turcyi* wkrótce ulegną, tém bardziey, iż ze strony *Rossyi* żadnego niemaią wsparcia.

Z Karlsruhe dnia 22. Sierpnia.

Wczoray przed południem przybył tu z *Francyi* były Król Westfalski, *Hieronim Bonaparte*, w towarzystwie Kapitana Wirtembergskiego, udaiąc się do swey małżonki do *Wirtembergii*.

Xiążę *Bassano* odesłany został do *Francyi* w skutek rozkazu seymu Berneńskiego.

Z Bazylei dnia 23. Sierpnia.

Roboty przed *Huningą* idą z iak naywiększym pośpiechem. Arcy-Xiążę *Jan* spędza część nocy przy robotnikach, narażaiąc się na naywiększe niebespieczeństwa ognia nieprzyiacielskiego. Kazał on proponować Komendantowi *Barbanegre*, ażeby kobiety i dzieci wypuścił z twierdzy, lecz Korsykanin nieprzyiął tey miłością bliźniego tchnącey propozycyi. Nieprzyiaciel strzelał do *Bazylei* z dwoch mozdzierzy, iednakże bez zrządzenia wielkiey szkody. Tylko iedno dziecko na przedmieściu *S. Jana* życie utraciło.

Z Bruxelli dnia 23. Sierpnia.

Dnia 21. b. m. wieczorem o godzinie 10tey przybył tu Jego Królewiczowski Mość z *Paryża*, i zwiedziwszy teatr udał się teyże nocy w dalszą drogę do *Haagi*.

W *Antwerpii* odrzucono nową konstytucyą, którą Król zaproponował, toż samo stało się w *Mons*, w 41 przeciw 31 głosom. W innych atoli miastach była większość głosów za przyięciem, i pomimo oporu w *Belgiach* doznanego, konstytucya w całém Królestwie przyiętą została.

Przed kilkoma dniami przybyły tu 22 wozy z pieniędzmi pod Angielską eskortą.

Woysko Pruskie znayduiące się teraz we *Francyi*, podaią na 220,000 ludzi.

Angielski Generał *Tingal* dowodzić będzie Holendersko-Angielskiém woyskiem odwodowém pod *Gandawą*. Woysko to składa się z 26, do 30,000 ludzi.

Pruska ciężka artylllerya, ktora stała po nad *Mozą*, otrzymała rozkaz ażeby ruszyła do *Francyi*, dla oblężenia reszty miast warownych.

W *Lille* odbył Xiążę *Berry* popis 15 — 16,000 ludzi gwardyi narodowey.

Powiadaią, iż woysko Angielskie, które

niedawno przybyło do *Ostendy*, przeznaczone iest na osadę do *Dunkierki*, *Calais*, *Boulogne* i *Hawre*, że *Calais* pozostanie w ręku Anglików przez 4ry lata, i że *Dunkierka* i *Gravelines* odstąpione zostaną pewnemu ościennemu Mocarstwu.

Z Paryża dnia 21. Sierpnia.

Przykład surowey sprawiedliwości iest dany. Wyrok śmierci na Pułkownika *Labedoyere* został spełniony. Wczoray zebrał się Sąd woienny, który pod naczelnictwem Marszałka polnego, *Conchy*, rozstrzygnąć miał odwołanie się P. *Labedoyere*. Adwokat iego P. *Maguin*, niepoważył się dowodzić niewinności swego klienta, lecz tylko mówił przeciw niestósowności obranego Sądu, który wyrok śmierci wydał; n. p. że Sędzią naturalnym oskarzonego była 7ma dywizya, a iego stawiono przed pierwszą i to nie przed pierwszą lecz przed drugą radą woienną; że w protokule nie wyraził miesca swego posiedzenia, że Prezydent obronę oskarzonego, którego nawet imie *Franciszek* zostało opuszczone, przerwał i że nienależy sądzić podług surowey ustawy z dnia 6. Marca, którą Król przed swą ucieczką, lecz podług łagodnieyszey, którą w dniu 23. w *Cambrai* wydał. Podług tey tylko sprawy i poduszczacze spisku przed sąd stawieni bydź powinni. Krolewski Prokurator okazał niedostateczność tych zarzutów, n. p. że w *Grenobli* niemasz teraz sądu woiennego, i Minister ma prawo w tym przypadku, przed każdy sąd stawiać i t. d. Po iednogodzinnym rozważaniu sąd drugi skłonił się do wyroku pierwszego sądu woiennego. Ludzie rostropni, mieli za baśnię wiadomość, iakoby J. K. Mość miał zbrodniarzowi przebaczyć, lub że pewien wielki Monarcha wstawił się za nim. Widocznie przecież okazuie się, że tu była mowa o zbrodni do niewybaczenia, i że człowiek ten, który pierwszy przyłożył się, iż bicz woyny dotknął całą *Europę*, i oyczyznę swą w niescęścia nowego zaboru wprawił, w oczach wszystkich ludów, a tém więcey wszystkich Mocarstw był kary godnym. Nikt się też niedziwił, że wyrok pierwszey Instancyi potwierdzony i dopełniony został.

Stało się to po godzinie 6. wieczorney. O w poł do szóstey otoczyły liczne oddziały żandarmów konnych i pieszych, i kilka kompanii Weteranów więzienie Opactwa. Pułkownik znaydował się tamże w towarzystwie X. *Dulondelle* spowiednika Karmelitanek z ulicy *S. Jakuba*, i obydway wsiedli do naiętego powozu. Na placu stracenia wielka liczba ludzi zgromadzona iuż była; uważano pomiędzy niemi wielu Generałów z wielkiemi orderami. Pułkownik wysiadł z powozu i klęknął przed swym spowiednikiem obróciwszy się twarzą do muru, pod którym miał bydź rozstrzelany, i zdawał się mówić długą modlitwę. Spowiednik dał mu błogosławieństwo, a Pułkownik powstał i obrócił się ku weteranom, którzy go mieli zastrzelić; niedozwolił sobie oczu zawiązać, i żądał, aby sam mógł zakomenderować ogniem. Nim iednakże słowo to wymówił, położył rękę na serce i rzekł: „Dobrze mierzcie.“ Padł pod kulami pierwszego wystrzału. Ciało iego natychmiast podniesiono, i zawieziono na cmętarz *Vaugirand*, gdzie ie pogrzebiono czyli raczey złożono, dopóki go familia nieodbierze.

Gdy Król przed exekucyą około 4 godziny chciał wsiedź do poiazdu, przedarła się iedna niewiasta, łzami zalana, przez tłok, i rzuciła się do nog J. K. Mci z głosem „Przebaczenie, przebaczenie!“ Uznano natychmiast Panią *Labedoyere*. Król odpowiedział bardzo łagodnie: „Gdyby Pan *Labedoyere* mnie tylko obraził, chętniebym przebaczył; lecz cała *Francya* żąda ukarania człowieka, który wszystkie niesczęścia woyny na nią sprowadził.“ Pani ta zemdlała; dano iey wszelką pomoc, a Król oswiadczył bardzo

wzruszony, iż nigdy niebyło mu tak bolesno odmówić iakiey prośbie; przyrzekł iednak mieć staranie o wdowie i synu.

Około w pół do 6tey powrócił Król do Tuilleriów; Pani *Labedoyere*, matka, znaydowała się teraz na dziedzińcu w grubey żałobie, chcąc nową prośbę zanieść do Monarchy; powróciła iednakże sama, widząc że przedsięwzięto środki do oddalenia iey od Króla, ażeby równie próżney, iak boleśney sceny niepowtarzać.

Dnia 19. przybył tu *Ney* w towarzystwie dwóch Oficerów żandarmeryi, którzy znaydowali się w iego poiezdzie, i zaprowadzony został nayprzód do Prefekta policyi, a potém do *Conciergery*. Jego postawa była spokoyną, a iego postępowanie okazywało człowieka, który na niebezpieczeństwa swego położenia bez boiaźni spogląda.

Malarza *David* niechciano wypuścić z *Szwaycaryi*, udał się przeto do Xięcia *Szwarcenberga* i pozyskał paszport.

Dnia 23. Sierpnia.

Wczoray niewyieżdżał Król Jmć. O godzinie 4tey z południa odwiedzał go N. Król Pruski, gdzie blisko godzinę bawił.

Monsieur prezydował wczoray w zgromadzeniu wybiorczém Departamentu *Sekwany*. Członkami Izby Deputowanych obrani zostali PP. *Bellart* (Prawnik) *de Cazes* (Prefekt Policyi) i *Louis* (Minister Przychodów).

Xiążę *Berry* przyimowany iest wszędzie w Departamencie północnym z oznakami naywiększey radości.

Dnia 25. Sierpnia, iako w dzień Imienin N. Króla, oświecony będzie ogród Tuylleryiski, a wieczorem o godzinie 9tey dany będzie Koncert przed zamkiem. W Niedzielę wytryskiwać będą fontanny w *Versallu*. Austryacy osadzili miasta *Nismes* i *Avignon*, w których zaszły były rozruchy, a które oni przytłumili. Względem *Tulonu*, które Polny M. Porucznik *Bianchi* chce także osadzić, trwaią wciąż układy ze strony Markiza *Riviere*. Także *Antibes* osadzili Austryacy. W *Marsylli* wszystko spokoyno. W *Lugdunie* naywiększa panuie spokoyność. Warownie rozrzucaią; handel przychodzi do siebie; Amerykanie zamówili towarów iedwabnych za 7—8 millionów. Tylko w *Cahors* trwaią wciąż znaczne zaburzenia.

Słychać, że Xiążę *Blücher* przeniesie swą główną kwaterę z *Caen* do *Alençon*. Pochlebiaią sobie, iż woyska sprzymierzone na początku przyszłego miesiąca zaczną opuszczać *Francyą*. Chcą iuż nawet wiedzieć, że wychodzić będą w kolumnach po 25,000 ludzi, i że przynaymniey wyciągną z głębi *Francyi* i tylko osadzą pograniczne twierdze i prowincye.

Ministrowie Austryacki, Rossyiski, Angielski i Pruski składaią pomiędzy sobą komitet, trudniący się rozważaniem roszczeń, które czynić wypada w celu zabespieczenia przyszłey spokoyności *Europy*. Sámo z siebie rozumi się, iż *Francya* wielkie ponieść musi ofiary. Wszakże dwa gabinety powodować się maią zasadami nadzwyczaynego umiarkowania.

Woysko *Legiery* bliskiém iest całkowitego rozwiązania. Oficerowie i żołnierze powracaią do domów.

Generał *Excelmans* udaie się do *Riom*.— Generał *Rey* przybył z *Valenciennes* do *Paryża*.

W *Caen* przestrzegaią woyska Pruskie tak dobrą i ścisłą karność, iż tameczni obywatele oświadczyli chęć stołowania ich ciągle w swych domach.

List z *Baionny* donosi, iż część woyska Hiszpańskiego przebyła *Bidassoę* i wtargnęła do *Francyi*.

Dnia 20. słuchany był Marszałek *Ney* od Prefekta Policyi od godziny 9. wieczorney do 2. po północy. *Ney* okazał się zimnym, poważnym i spokoynym.

Wczoray rozstrzylano 2. Francuzkich żołnierzy za nayście iednego domu zbroyną ręką.

Dwóch Generałów strzelali się tu przed kilkoma dniami.

W *Anglii* obrabiaią drzewo, przeznaczone na dom dla *Bonapartego* na wyspie *S. Heleny*.

Wychodzić tu ma Niemiecka gazeta.

Murat miał otrzymać od rządu Austryackiego pozwolenie, udania się do swey małżonki, która przyięła nazwisko Hrabiny *de Lippano*.

Syn Arcy-Xiężney *Maryi Ludwiki* oddany został, w skutek układu Mocarstw sprzymierzonych, pod dozór *Austryi*.

Ludwik Bonaparte żyie od roku 1814 w *Rzymie*.

Słychać, iż warownia *Sedan* także kapitulowała.

Według rozchodzącey się tu pogłoski, zapłaconych bydź ma Prussom 300. milionów franków, i dopiero po zaspokoieniu tych *Francya* ewakuowaną zostanie.

Podział woysk sprzymierzonych we Francyi, podług urzędowego ogłoszenia, sprawuiącego interessa Pruskie we Francyi, Barona Ottersted.

1mo. Woysko Pruskie. Główna kwatera w *Caen* (w Normandyi), zaymuie następuiących 16. departamentów: *Finisterre*, główne miasto *Quimper*, i port *Brest*; *Morbihan*, g. m. *Vannes*, port *Orient*; *Cotes du Nord*, g. m. *St. Brieu*; *Manche*, g. m. *Coutonce*, *Isle* i *Vilaine*, g. m. *Rennes*, port *St. Malo*; *Colvados*, g. m *Caen*; *Orne*, g. m. *Alençon*; *Mayenne* g. m. *Laval*; *Sarthe*, g. m. *Mans*; *Eure* i *Loire*. g. m. *Chartres*; dolney *Sekwany* i *Eure* obadwa aż do lewego brzegu *Sekwany*, *Loire* i *Cher*, *Indre* i *Loire* i dolney *Loire*, aż do prawego brzegu *Loire*, główne miasta *Blois*, *Tours*, *Angiers* i *Nantes*.

II. Pruskie Angielskie i Austryackie woyska zaymuią wspólnie departamenta: *Sekwany*, stolica *Paryż*; *Sekwany* i *Oise*, aż do lewego brzegu *Sekwany*, g. m. *Beauvais*,

III. Angielskie i Niderlandzkie woysko, (główna kwatera Xięcia *Wellingtona* w *Paryżu*), dolney *Sekwany*, główna kwatera w *Rouen*; *Eure*, *Sekwany* i *Oise* (na lewym brzegu *Sekwany*, g. m. *Lys* (?), pułnocny, g. m. *Douayi* *Iile*, *Sekwany* i *Marny*, (na lewym brzegu *Sekwany*); *Somme*, g. m. *Ambian* (Amiens) ciaśniny Katalońskiey, g. m. *Kalet*, *Oise*.

IV. Rossyiskie woyska: główna kwatera *Melun*. Departamenta: *Sekwany* i *Marny*, g. m. *Melun*; *Aisne*, g. m. *Laon*; *Ardennes*, g. m. *Mezieres*: *Marny*, g. m. *Chalons*; *Mozy*, g. m. *Bar-le-Duc*; *Mozeli*, g m. *Metz*; *Meurthe*, g. m. *Nancy*, gorney *Marny* czwarta część, *Aube* trzecia część.

V. Bawarskie woysko. Główna kwatera *Auxerre*. Departamenta: *Loiret* aż do *Loire*, g. m. *Orlean*; *Joanny*, g. m. *Auxerre*, *Nivre*, g. m. *Nevers*, *Aube* w $\frac{2}{5}$ i górney *Marny* w $\frac{3}{4}$ częściach; *Wogezów*, g. m. *Epinal*.

VI. Woysko Wirtembergskie i Darmsztackie. Departamenta *Allier* g. m. *Moulines*; *Puy de Dome*, g. m. *Clermont*.

VII. Woysko Austryackie. Główna kwatera w *Fontainebleau*.

a) Woysko górnego Renu. Departamenta: *Cantal*, g. m. *St. Flour*; *Lozer*, g. m. *Mande*; *Garde*, g. m. *Nimes*; *Loire* i górney *Loire*, g. m. *le Puy*, uyścia *Rodanu*, g. m. *Aix*; *Vauclause*, g. m. *Awinion*; dolnych *Alp*, g. m. *Dijon*; *Var*, g. m. *Tulon*. (Podług tego podania, woysko górnego *Renu* miałoby leże nad środziemnem morzem, w departamencie *Var* i uyścia *Rodanu*. Była wprawdzie mowa, że woysko to miało wysłać oddziały ku południowi; lecz

miałyż bydź odcięte od swego woyska, leżami woyska Włoskiego?)

b) Woysko Włoskie: *Cotes d'or*, g. m. *Dijon*; *Saony* i *Loire* g. m. *Macon*; *Juny*, g. m. *Lons de Saulnier*; *Doubs*, g. m. *Besançon*; *Rodanu i Loire*, g. m. *Lugdun*; *Ain*, g. m. *Bourg*; *Montblanc*, g. m. *Chambery*, *Izery*, g. m. *Grenobla*; g. m. *Ardeche*, g. m. *Privot*; *Dromy*, g. m. *Valence*; górnych *Alp*, g. m. *Gap*.

VIII. Woysko Saskie i Badeńskie. Departamenta: górnego i dolnego *Renu*, główna kwatera *Colmar* i *Sztrasburg*. — Tak więc, z 86ciu Francuzkich departamentów, 61 prawie całkiem zaymuie woysko sprzymierzone.

Z Londynu dnia 21. Sierpnia.

Dzienniki Angielskie zawieraią następuiącą (naypewniey zmyśloną) Protestacyą, którą *Bonaparte* podać miał Lordowi *Keith* z powodu wysłania go na wyspę *S. Heleny*.

PROTESTACYA.

„Protestuię uroczyście w obliczu Nieba i ludzi przeciw naruszeniu moich praw nayświętszych, przez gwałtowne moią osobą i wolnością rozporządzenie. Przybyłem z własney woli na okręt *Bellerophon*; nie iestem ieńcem, lecz gościem *Anglii*.“

„Osiadłszy na okręcie *Bellerophon*, nabyłem zaraz prawo do gościnności ludu Brytańskiego. Rząd, daiąc Kapitanowi okrętu *Bellerophon* rozkaz, ażeby mnie z orszakiem moim na okręt przyiął, ieżeli tylko miał zamiar zastawienia na mnie sideł, postradał swóy honor i skalał swą banderę.

„Ieżeli krok ten zostanie spełnionym, na ów czas marnemi się okażą przechwałki Anglików, któremi uwodzą *Europę* o swey uczciwości, o swych prawach i wolności. Wierność Brytańska znaydzie swóy grób w zgwałconey gościnności okrętu *Bellerophon*.

„Odwołuię się przeto do historyi; opowiadać ona będzie, iż nieprzyiaciel, który przez 20 lat woiował z *Anglią*, w nieszczęściu swoim z własney chęci przytułku pod opieką iey praw szukał. Jakiż mógł dać iawnieyszy dowód swego szacunku i zaufania? Ale iakieyże doznał wzaiemności ze strony Anglików? Udawali oni, iż gościnną nieprzyiacielowi temu podaią rękę, a gdy się im na wiarę poddał, uczynili z niego ofiarę. Na burcie okrętu *Bellerophon* na morzu d. 4. Sierpnia 1815.

Napoleon.“

Przybył tu Xiążę Orleański z *Francyi*, iak słychać, po familią swoią. Żegnaiąc się z Królem *Ludwikiem XVIII.* ofiarował mu iescze raz swoie posługi; na co mu Król odpowiedział: „iż nie czas iescze, ażeby ie przyiął; lecz skoro to stać się będzie mogło, zostanie pomiesczonym.“

Mowią o zaślubieniu się Xiążęcia *Oranii* z wielką Xiężniczką Rossyiską, i że z tego powodu wyiedzie Xiążę dnia 4. Października do *Petersburga*.

Jest mniemanie, iż traktat pokoiu między *Francyą* a Sprzymierzeńcami, bliskim iest zawarcia, i że *Francya* zatrzyma granice traktatem Paryzkim zakreślone (?) Zapłacić iednakże ma 600 millionów za wydatki woienne, a to w przeciągu trzech lat, a Sprzymierzeńcy zatrzymać maią przez ten czas kilka twierdz na północney granicy.

Dnia 19. wyruszyła fregata *Eurotas* z *Plymouth*, iak słychać, do *Malty*. Znayduią się na niey *Sawary*, *Lallemand*, i inne osoby z orszaku *Bonapartego*, którym niebyło wolno udać się na wyspę *S. Heleny*. *Sawary* ma ustawicznie płakać.

Dnia 18. złożono w banku Angielskim znaczne summy w imieniu Xięcia *Vincencyi* (Caulaincourt.)

Xiążę Regent przesłał przez Generała *Bloomfield*, Adjutanta swego, wielki woyskowy order Łazienny Xiążętom *Blücher*, *Wrede* i *Szwarcenbergowi*, tudzież Hrabiom *Barclay de Tolly* i *Wittgenszteinowi*.

Dodatek.

Traktat przyiaźni zawarty w *Wiedniu* dnia 3. Maia 1815. między N. Królem Pruskim a N. Imperatorem wszech Rossyi, wydrukowany we francuzkim i polskim ięzyku, dostać można w drukarni *Dekera* za 1 Złł. 15 gr. polsk.

OBWIESCZENIE.

Trybunał Cywilny Departamentu Poznańskiego wydał w dniu 10tym Maia r. b. na powództwo Sukcessorów *Klimeckich* po nastąpioném poprzedniczo wyszukiwaniu i udowodnieniu, w skutku Artykułu 115 i 119 Kodexu Cywilnego wyrok stanowczy, ogłaszaiący nieprzytomność zniknęłego iuż od wielu lat *Karóla Klimeckiego*, co stósownie do Artykułu 118 pomienionego Kodexu do publiczney podaie się wiadomości.

w Poznaniu dnia 30. Sierpnia 1815.

Królewski Vice-Prezes Naywyższego Sądu Appellacyinego, iako Kommissarz do organizowania Sądownictwa w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém,

Schönermark.

OBWIESCZENIE.

Stósownie do Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie się ninieyszém do wiadomości publiczney, iż Wydział 2gi Trybunału Cywilnego Departamentu Bydgoskiego na powództwo *Joanny z Włodków Mindowey*, wydał pod dniem 20tym Lipca r. b. po nastąpioném poprzedniczo wyszukiwaniu i zachowaniu przepisanych w tey mierze prawem formalności w skutku Artykułu 119 Kodexu Cywilnego, wyrok ogłaszaiący nieprzytomność męża powódki *Jana Wilhelma Minde* od roku 1806 zniknęłego.

Poznań dnia 30. Sierpnia 1815.

Królewski Vice-Prezes Naywyższego Sądu Appellacyinego, iako Kommissarz do organizowania Sądownictwa w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém,

Schönermark.

OBWIESCZENIE.

Podług reskryptu Jaśnie Wielmożnego Ministra Sprawiedliwości d. d. w *Berlinie* dnia 19. b. m. ustanowiono, iż odtąd bieg appellacyów od Trybunału Handlowego tuteyszego do Trybunału Handlowego Bydgoskiego i na odwrot (viceversa) aż do dalszey organizacyi Sądownictwa mieysce mieć będzie.

O czém Publiczność dla swey wiadomości i ścisłego zachowania w wydarzaiących się processowych okolicznościach ninieyszém publicznie zawiadomia się.

Toruń dnia 28. Sierpnia 1815.

Królewski Zachodnio-Pruski Trybunał Handlowy, Toruńskiego, Chełmińskiego i Michałowskiego Powiatów.

Diestel. *Piątkiewicz.*

Uwiadomienie. Mamy honor donieść Szanowney Publiczności, iż w skutek otrzymanego od Naywyższey Zwierzchności pozwolenia, od dnia 1. Listopada r. b. założemy Instytut edukacyi dla Panienek; upraszamy więc Szanownych rodziców, chcących powierzyć nam edukacyą swych córek, ażeby pod Nrem 75 w rynku na drugiém piętrze aż do S. Michała, od tego zaś czasu pod Nrem 92 na pierwszém piętrze zgłaszać się raczyli.

Poznań dnia 5. Września 1815.

Henrietta Schnekönig.
Julia Stremler.
Joanna wdowa *Stremler.*

Doniesienie. Wronie oko do wytępiania wilków i innych szkodliwych zwierząt, sprzedaie się upoważnionym osobom, funt po 1 Złot. 15 gr.

u *F. Bergmanna.*

Doniesienie. Nowemi modnemi damskiemi stroikami, białemi francuzkiemi robotami wyszywanemi i parfumeryami, poleca się *L. Hill* z Drezna, mieszkaiący na Wrocławskiey ulicy pod Nrem 255.

Doniesienie. Swieże dachtele, Tureckie orzechy, figi, ser hollenderski i porter, otrzymał w *Kościanie* Krug Kupiec.

Uwiadomienie. Człowiek bezżenny, ktory był za dawnych czasów w *Polszcze* Administratorem lasów, a potém Guwernerem przy pewnym Instytucie w *Południowych Prusach*, życzy sobie, różne posiadaiąc ięzyki i wiadomości leśne, znaleść w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém mieysce za Nauczyciela lub Oficyalistę leśnego. Pewnieyszą wiadomość o nim powziąść można w tuteyszey Expedycyi gazet.

Uwiadomienie. Pewna osoba życzy trzy lub cztery tysiące Talarów zaciągnąć na pierwszą hypotekę na cztery lata; bliższą wiadomość o tém powziąść można u JP. *Steigera*, cukiernika w Poznaniu, iako też u JPana *George*, kupca w Bydgoszczy.

DONIESIENIE.

Kwas siarczany, dawniey Oleum Vitrioli zwany, iesteśmy teraz w stanie w ilościach podług upodobania, funt po 4 dob. grosze zbywać. O dobroci tego fabrykatu przekonać się można z następuiącego atestu.

Berlin dnia 14. Sierpnia 1815.

Hempel i Kompania.

Podany mi przez JPana Doktora *Hempel* do doświadczenia dobroci kwas siarczany z iego w Oranienburgu założoney fabryki, porównany został przezemnie z naylepszym dymiącym się kwasem siarczanym, i wydał z siebie następuiące skutki:

1. Jest przezroczysty iak woda, i bez koloru;
2. Miesza się z wodą bez zamącenia iey, przez wyskok zamąca się prawie nieumiarkowanie;
3. Jego szczególna gęstość stósuie się do wody iak 1855 do 1000 i w témże zgadza się zupełnie z dymiącym się kwasem siarczanym;
4. Łut ieden wspomnionego kwasu potrzebuie 470 granow potażu czystego do nasycenia tegoż, przeciwnie do nasycenia podobneyże ilości dymiącego się kwasu siarczanego, tylko 456 granow potażu potrzeba. Obeymuie w sobie zatém w rzeczy samey więcey kwasu, niż dymiący się kwas siarczany.

Za pomocą tychże skutków zasługuie wspomniony kwas siarczany na pierwszeństwo przed wszelkiemi innemi, z siarki fabrykowanemi kwasami, co nietylko w znaczeniu iego tęgości, ale też i czystości, dla wiary niniejszém zaświadczam.

Berlin dnia 3. Marca 1815.

Hermbstaedt,
Królewski Tayny Radca i t. d.

Do przedania.

Pozostały nieruchomy i ruchomy maiątek po zmarłym tu kupcu *Danielu Henryku Hellingu*, sposobem dobrowolney licytacyi z powodu działow przed Notaryuszem W. *Gierszem*, w kancellaryi iego na ulicy Wilhelmowskiey pod liczbą 178. na ywięcey ofiaruiącym za gotową zaraz zapłatę w grubey monecie sprzedanym zostanie, iako to:

1) Należąca do tegoż maiątku kamienica z przodku i tyłu, położona w rynku pod Nrem 55, na terminie dnia 28. Września r. b. przed południem od godziny 10tey;
2) Należący do niego a położony na Winiarach pod Nrem 1. młyn Podgurnicki, z przynależącemi doń folwarcznemi zabudowaniami, rolami i łąkami, wynoszącemi razem około iedney huby, na terminie dnia 5. Października r. b. od godziny 10tey ranney;
3) Pozostałość ruchoma, składaiąca się z różnych sprzętow domowych i pretensyi do dłużników, na terminie dnia 10. Października r. b. od godziny 9tey ranney w kamienicy na rynku pod Nrem 55 położoney.

O bliższych warunkach kupna nieruchomości zawiadomić się można dokładnie każdego czasu w kancellaryi W. Notaryusza *Giersza*, i u kupca P. *Fryderyku Hellinga*, w rynku pod Nrem 55.

Poznań dnia 21. Sierpnia 1815.

Sukcessorowie *Daniela Henryka Hellinga*.

Do przedania. Na Komenderyi pod *Poznaniem* w zamieszkaniu dworskiém, dnia 7. Września r. b. zrana o godzinie 10tey, na rzecz Sław. *Bogumiła Głudysza*, Kowala, na Srodce mieszkaiącego, sądownie zatradowane effekta, drogą publiczney licytacyi sprzedawane będą: zwierściadła małe na ścianie wiszące 2, zygary stołowe 2, kanapa 1, krzesełek 9, komoda 1, stolik okrągły spuszczany 1, owiec różnego gatunku sztuk 50, świni podobnież 12, iałowego bydła 6, źrebców 3; za gotowe pieniądze w grubey monecie więcey daiącemu przybicie nastąpi.

Poznań dnia 29. Sierpnia 1815 r.

Rynarzewski, K. T. D. P.

Do przedania.

W moc reskryptu Prześwietnego Trybunału Cywilnego Departamentu Poznańskiego z dnia 20. Lipca r. b., sprzedaném bydź ma w drodze publiczney licytacyi gospodarstwo połhubne, w tym tu Babimostskim Powiecie i we wsi *Małym Groycu* pod Numerem 9 exystuiące, ogołem i z budynkami włącznie relacyą Biegłych z dnia 13. Stycznia 1812 r., na Talarów 429 oszacowane, od wszelkich zaciągów dworowi i posług wolne, po zmarłym *Bernardzie Weyman* pozostałe, a żyiącey po nim wdowy *Katarzyny z Grzybów* (Piła) *Weymanowey z Wielkiego Groyca*, wspólnie własne, termin do przygotowuiącego przysądzenia ustanowionym iest na dzień 30 Września b. 1815 r., który in loco wsi *Małego Groyca* o godzinie 9 przed południem i przezemnie podpisanego Notaryusza, do czynności tey allegowanym reskryptem zdanie krewnych w tey mierze potwierdzaiącym wyznaczonego, odbytym zostanie. — Wzywa się przeto Publiczność do kupna ochotę maiąca, ażeby się w rzeczonym dniu i

mieyscu licznie stawiła, licyta swe podała, z pewnością, że dla więcey podaiącego przysądzenie to nastąpi; o warunkach do tey przedaży, każdy i zawsze w Biórze mm tu w *Kargowie* pod Numerem 65 dowiedzieć może. Nadmienia się tylko, iż dla sześciorga rzeczonego niegdy *Bernarda Weyman* własnych dzieci, Opiekunką naturalną pomieniona wzwyż ich matka i wdowa; Opiekunem zaś przydanym tychże Stryi *Antoni Weyman*, Okupnik, w tym także tu Powiecie i we wsi *Kozminie* zamieszkały, obradą familiyną z dnia 2. Stycznia 1812 r. są ustanowieni.

Kargowa dnia 29. Sierpnia 1815 r.

Lud. Kojen, Notaryusz.

Do przedania. Na żądanie podpisanych Opiekunów, JXiędza *Konstantego Lesińskiego* pierwszego, i *Jana Gadebusza* Aptekarza przydanego nieletnich Sukcessorów ś. p. *Ludwika Lesińskiego* w *Kościanie* mieszkaiących, przedane będą drogą publiczney licytacyi nieruchomości, iako to: dom drewniany z dwiema ścianami podłużnemi murowanemi z budynkiem i staynią w podworzu będącemi, w *Kościanie* w rynku Nro. 25 stoiący, na Złotych polskich 5850 przez Biegłych przysięgłych oceniony,

Drugi dom w ulicy Szmigielskiey za mostem Nro. 199. z przyległym do niego mięlcuchem, także ogrodem, za tymi budynkami będącym, stoiący, na Złotych polskich 1950 razem ocenione,

Także budynek czyli szopa do kręgielni i Komora wraz z gruntem, na którym ten budynek za mostem Szmigielskim stoi na Złotych polskich 100 ocenione,

Do Sukcessorów tegoż ś. p. *Ludwika Lesińskiego*, w *Kościanie* mieszkaiących, należące. — Przedaż ta uskuteczniona zostanie przez Ur. *Zgorzalewicza*, Notaryusza Powiatu tuteyszego, wyrokiem Prześw. Trybunału Cywilnego Departamentu Poznańskiego z dnia 18. m. i r. b. wydanym, zatwierdzaiącym akt uchwały Rady familiyney tey sprzedaży, wyznaczonego w *Kościanie* w domu Nro. 25. Do którey to licytacyi termin przygotowuiący na dzień 29. Wrzesnia roku bieżącego wyznaczonym został. Wzywaią się zatém chęć do kupna tego maiący, aby się na terminie wyżey oznaczonym stawić raczyli, a więcey daiący za gotowe pieniądze kupno uzyska.

Kościan dnia 28. Sierpnia 1815.

Opiekunowie:
X. *Konstanty Lesiński*.
Gadebusch.

Do przedania. Na żądanie Opiekunów nad nieletnich dzieci po *Marcinie Łukasczyku*, *Szymona Łukasczyka* pierwszego i *Jozefa Matyaszewskiego* przydanego, w *Kościanie* mieszkaiących, przedany będzie drogą publiczney licytacyi dom z gruntem, na którym w *Kościanie* Nro. 136 stoi, na Złotych polskich 1000 oceniony, do nieletnich Sukcessorów po tym to *Marcinie Łukasczyku*, tu w *Kościanie* mieszkaiących, należący. Przedaż ta uskuteczniona zostanie przez podpisanego Notaryusza Powiatu tuteyszego, wyrokiem Prześw. Trybunału Cywilnego Departamentu Poznańskiego z dnia 18. m. i r. b. wydanym, zatwierdzaiącym akt uchwały Rady Familiyney tey sprzedaży, wyznaczonego, w *Kościanie* w domu Nro. 23. w kancellaryi Urzędu swego. Do którey to licytacyi termin przygotowuiący na dzień 30. Września, termin zaś stanowczy na dzień 14. Października roku bieżącego wyznaczonym został. Wzywaią się zatém chęć do kupna tego maiący, iako też Wierzycieli pretensye swoie do pozostałości tey wnoszący, aby się na terminach wyżey naznaczonych stawić raczyli, a więcey daiący za gotowe pieniądze kupno uzyska.

Kościan dnia 29. Sierpnia 1815.

J. Zgorzalewicz.

Do zadzierżawienia. Dnia 12. Września r. b. po południu o godzinie 3ciey w kancellaryi Ur. *Dobielińskiego*, Notaryusza, tu na Garbarach pod Nrem 425, wypuszczona zostanie kamienica, tu na przedmieściu S. Marcina pod Nrem 210 położona, wraz z wszelkiem zabudowaniem, do pozostałości *Hirszow* należąca, więcey daiącemu w trzyletnią dzierzawę, od S. Michała b. r. poczynaiącą się. O warunkach dzierzawy dowiedzieć się można w kancellaryi wyżey powiedzianey.

Poznań dnia 29. Sierpnia 1815.

Do zadzierzawienia. Wieś *Szharadowo*, *Jeziora* i *Ostroia*, w Powiecie Krobskim Departamencie Poznańskim położona, wypuszczona bydź ma przez publiczną licytacyą na mocy wyroku Prześw. Trybunału Wydziału III. z dnia 12. Sierpnia r. b. Nro. 31., naywięcey daiącemu na lat 3 po sobie idące, in termino dnia 15. Września r. b. przed W. *Szubertem*, Assessorem Trybunału, zrana o godzinie 10tey wyznaczonym. Ochotę trzymania onych maiący, dowiedzieć się mogą o warunkach w kancellaryi Prześw. Trybunału i u niżey podpisanego.

Poznań dnia 30. Sierpnia 1815.

Wierzbiński,
Patron Tryb. Pozn.

Do zadzierżawienia. Podpisany podaie do publiczney wiadomości, iż w mieście *Gostyniu* w Powiecie Krobskim, przez licytacyą naywięcey daiącemu wypuszczone będą w trzechletnią dzierzawę dwa iarmarki mieyskie; termin do odbycia teyże licytacyi pierwszy i ostatni wyznacza się na dzień 26. Września r. b., która to licytacya odbędzie się w Urzędzie Burmistrzowskim o godzinie 10tey zrana. Ochotę więc maiących zadzierżawienia tychże iarmarków, zaprasza się; o warunkach teyże w miescu przed licytacyą każdy dowiedzieć się może.

Gostyń dnia 3. Sierpnia 1815.

Kulesza, Z. Burmistrza.

List gończy. Józef Slaski, krawiec z Słupcy, który wyrokiem Prześw. Krolewsko-Pruskiego Sądu Krymmalnego w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém za powtarzane odgrażanie podpaleniem w celu wymuszania przez to pieniędzy, na sześcioletnie więzienie w domu kary i poprawy wskazanym został, przez niedozór wartownika Józefa Szubiaka w dniu wczorayszym z tuteyszego domu więzienia uszedł. — Wspomniony Józef Slaski, krewnych w Kaliszu mieć maiący, ma lat 59, wzrostu niskiego, sytuacyi dobrey, twarzy ponurey okrągłey, oczu szarych, włosów czarno siwawych, brwi ciemnych, czoła nieco wysokiego, nosa trochę szerokiego, i wąsow czarniawych, przy ucieczce miał na sobie płascz szary, spodnie płócienne, na głowie kapturek, a na nogach boty. Gdy na schwytaniu zbiega tego wiele zależy, przeto upraszaią się wszystkie woyskowe i cywilne Zwierzchności, iżby na wyżey opisanego Józefa Ślaskiego baczne maiąc oko, onegoż w przypadku dostrzeżenia aresztować i do tuteyszego domu więzienia pod pewną strażą dostawić kazać raczyły.

Pyzdry dnia 26. Sierpnia 1815.

Sąd Policyi Poprawczey Obwodu Pyzdrskiego.

Kaulfus.

List gończy. Michał Bartoszewski, dwa gospodarstwa okupne w wsi Skubarczewie Powiecie Powidzkim prawem własności posiadaiący, o zabóystwo obwiniony, do tuteyszego domu więzienia transportowanym bydź maiąc, na transporcie tym miał sposobność zbiegnienia. Inkulpat ten ma lat 46, wzrostu iest wysokiego, sytuacyi dobrey, twarzy pociągłey, oczu niebieskich, włosów i wąsow czarniawych, nosa miernego i brody podługowatey; naywięcey po tém iest znany, że na lewey nodze ma defekt stary, Fistuła zwany. Upraszaią się zatém wszystkie tak woyskowe iako i cywilne Zwierzchności, iżby na wyżey opisanego zbiega baczne maiąc oko, onegoż w przypadku dostrzeżenia aresztować i do tuteyszego domu więzienia dostawić kazać raczyły.

Pyzdry dnia 19. Sierpnia 1815.

Sąd Policyi Poprawczey Obwodu Pyzdrskiego.

Kaulfus.

Hoffmann.

Ukradzione klacze. Na dniu 2gim t. m. ukradziono mi dwie klacze gniade bez odmiany, iedna 6, druga 7 lat stara, w mieście *Poznaniu* z oberzy Fontowicza. Ktoby o nich wiedział niech da znać do Właściciela na ulicy S. Marcina pod Nrem 102.

Omyłki druku. W dodatku do przeszłey gazety, obeymuiącym *Ogłoszenie urządzenia Cła* i t. d., na drugiey stronie, w drugim przedziale, w wierszu 5tym od gory — zamiast *do obcych* czytać należy *od obcych;* a na czwartey stronie w pierwszym przedziale w 22gim wierszu od góry zamiast *rech*, czytać należy *czterech.*

Srednie ceny zboża w Wrocławiu od dnia 31. Sierpnia w nominalney monecie:

Pszenica 5 tall. 15 troiakow. Żyto 3 tall. 21 troi. Jęczmień 2 tall. 27 troi. Owies 2 tall. 2 troiakow.

DODATEK
DO
Gazety Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

Nr. 71.

OGŁOSZENIE
urządzenia Cła w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém.

Opłaty Konsumcyine i handlowe od obcych towarów, a mianowicie pod wielką rubryką: „Towary rękodzielniane i fabryczne“ tak były w tuteyszey Prowincyi wysokie wedle dotądczasowego urządzenia, iż wprowadzenie urządzenia celnego dawnych Państw Pruskich do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, iawném dla mieszkańców staie się dobrodzieystwem, z którém prócz tego łączy się iescze znaczna ulga, iż wielka część towarów, od których wysoki pobor uiszczanym bydź musiał, bez wszelkiey opłaty z kraiowych fabryk sprowadzaną bydź może.

W tym względzie JW. Minister Przychodów przez rozporządzenie z dnia 25. Czerwca r. b. postanowił: iż od wszelkich obcych towarów, wprowadzanych do obiętych znowu w posiadanie Prowincyi Polskich, te same Konsumcyine, Celne i Handlowe opłaty uiszczane bydź maią, iakim rzeczone towary w dawnych Państwach wedle przepisów ulegaią.

Pośpieszam zawiadomić o tém Mieszkańców i trudniącą się handlem Publiczność Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, udzielić im wydane w tym celu przepisy, i obeznać ich z wynikaiącemi ztąd dla nich prawami i obowiązkami, ażeby się szkody chronić, a korzyści zapewniać sobie mogli.

Szczupłość mieysca niedozwala, ażeby wzmiankowane w ninieyszém Ogłoszeniu taryfy w całey obiętości wydrukowanemi bydź mogły; sténwszystkiém są niemi opatrzone Urzędy Celne i Konsumcyine i maią zalecenie, ażeby ie każdemu, chcącemu się zawiadomić o ilości opłaty Celney i Konsumcyiney od każdego szczegułu, okazywały i przyzwoitego obiaśnienia udzielały. Prócz tego znayduie się w drukarni Dekera zapas wszystkich ninieyszém obwiesczeniem obiętych Taryf, i każdy, życzący sobie tę lub owę posiadać, może ią nabydź w rzeczoney Drukarni za pomierną cenę.

Co do uiszczać się maiących opłat, te są następuiące:

A. Opłata Konsumcyina od zagranicznych Obiektów.

Ta opłata dziać się będzie w połowie złotem i w połowie srebrem, tylko od przedmiotów, przeznaczonych na Konsumcyą w kraiu, nie zaś od ulegaiących takieyże opłacie przedmiotów, które wprost na przechodowy handel zadeklarowanemi zostały, lub które złożone na składach Komory przeznaczone są na handel za granicę za dostateczném udowodnieniem wywozu. Od wszystkiego, co nosi na sobie nazwisko towarów fabrycznych i rękodzielnianych, których wprowad bez wyiątku iest dozwolonym, płaci się $8\frac{1}{3}$ od sta; od wszystkich innych przedmiotów, które nienależą w poczet rzeczonych towarów, płaci się pobor, iaki w wydrukowaney oddzielnie Taryfie z dnia 12. Lipca 1815 wedle Berlińskiey miary i wagi, tudzież na monetę Pruską i Brandenburgską iest obrachowany. Akcydensa czyli poboczne opłaty, nazwane Uebertrag (naddatek), Cedułowe i t. d. niemaią mieysca; iedynie tylko za listy konwoiowe, cedúły przepustowe (Passierceduły), pieczęć, stępel i plomby pobierać się będzie uciąka opłata.

Obce przedmioty wchodzą odtąd czterema stronami do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego:

I. Od strony Wschodu, a zatém bezpośrednio z Polski lub z położoney za tąż Rossyi.

Względem wprowadzania obcych obiektów, ulegaiących poborowi Konsumcyinemu, opłacania od nich podatku i rozsełania ich w dalsze mieysca, podaią się następuiące zmiany:

1. Przedmioty, od których podatek Konsumcyiny niżey 6 od sta wynosi, a które w allegowaney zwyż Taryfie z dnia 12. Lipca 1815. literą *A.* konsygnowaney przez zastósowanie pozycyi Taryfowey w oddzielney, słowami

„Pozycye opłaty Konsumcyiney od poślednieyszych towarów i obiektów" oznaczoney rubryce są wyszczególnione, również przedmioty wyższey podpadaiące opłacie, skoro takowe w iednym artykule resp. niżey ¼ cetnara, niżey 25 kwart lub niżey 25 tall. wynoszą, powinny zaraz na granicy kraiu od Wchodowey Komory Celney do opłacenia podatku Konsumcyinego bydź pociągane, ieżeli Wprowadzaiący towary niezabezpieczy skarbu, iż uiści opłatę na Komorze, która mu będzie wskazaną, i we wszelkich przypadkach podatek ten opłacany bydź może u Wchodowey Komory Celney, skoro Important tego żąda.

2. Deklaracya zagranicznych obiektów do opłacenia czyniona bydź może tylko na takie miasta, w których znayduie się dostateczna liczba Oficyalistów usposobionych do rewizyi, dozoru i kontrolli.

O miastach tych wkrótce oddzielnie doniesiono będzie.

3. W tych tylko miastach dzieie się oznakowanie przedmiotów, które zaspokoioną opłatę stęplem, pieczęcią lub plombami (do tych przedmiotów należą wszystkie te, które się do takowey signatury kwalifikuią) udowodnić powinny.

4. Z tych tylko miast mogą bydź expedyowane towary za cedułami przepustowemi do innych miast, lecz należy zapisywać przyzwoite uwagi, (ażeby każdego czasu przekonać się można o stósunku przesyłanych obiektów do wielkości uiszczoney opłaty, mianowicie od takich artykułów, które nie są opatrzone sygnaturą opłaconego podatku.

5. Osoby, które wprowadzaią obce artykuły służ Konsumcyinemu uległe, i od takowych (ad 1) podatku na granicy nieopłacaią, powinny się atestem mieścowey zwierzchności mieyskiey, rekognoskowanym przez naybliższy Urząd Poborowy do pobierania opłat do obcych przedmiotów upoważniony, wylegitymować iako osoby osiadłe lub z inney strony odpowiedzialność maiące, ażeby w niedostatku dowodu z opłaconego podatku, do zaspokoienia onegoż zniewolonemi bydź mogły. W braku legitymacyi w tym sposobie, powinien bydź Skarb zabezpieczony na Pogranicżney Komorze Celney, względem całkowitey ilości podatku, bądź przez kaucyą, bądź przez zaręczenie.

6. Ażeby towary przeznaczenia swego doszły, kontrollować będzie Wchodowa Komora Celna wedle przepisów względem listów konwoiowych.

7. Czyni się deklaracya na granicy, a rzetelność deklaracyi utwierdza się, ieżeli można, przeważeniem i rewizyą; gdzie ani pierwsze ani drugie nastąpić niemoże, przystąpi się do oplombowania lub opieczętowania.

8. W wielkich miastach, w których znaczny idzie handel, a w których składy (Pakhofy) dotąd były, zachowuie się prawo składowe. Towary przeto bez opłacenia podatku przez rok leżeć mogą w Pakhofach, i bez uiszczenia podatku Konsumcyinego za granicę i po kraiu za listami konwoiowemi przesyłane bydź mogą. W obydwóch atoli przypadkach, Wysyłaiący towary bierze na siebie odpowiedzialność za wywieziony towar, czyli za uiszczenie opłaty na upoważnioney do tego Komorze.

9. Jeżeli obiekta na wchodzie deklarowane są iako przeznaczone do dawnych prowincyi, wówczas postępuie się wedle przepisów sub 1. 5. 7.; atoli przyiętą bydź może deklaracya na każde miasto. Dopóki tymczasowa linia celna w dawnych państwach ze strony nowych Prowincyi Polskich utrzymywać się będzie, listy konwoiowe adressowane bydź powinny do iedney z Głównych Komor Celnych na teyże linii graniczney będących; te zaś odsyłaią ie napowrot i wydaią nowe listy koowoiowe.

10. Jeżeli obiekta na wchodzie deklarowane są iako przeznaczone na Tranzyt za granicę, naówczas expedycya za listami konwoiowemi zazwyczay następować ma.

że tylko dla takich znaiomych osób, które w niedostatku dowodu na wywieziony towar, za uiszczenie skarbowi opłaty pewnemi bydź mogą, inaczey kaucya złożoną bydź powinna. Wreszcie postępuie się wedle przepisu ad 9. względem adressowania listów konwoiowych do którey-kolwiek z Głównych Komor Celnych na tymczasowey linii graniczney, i względem wydawania tamże nowych ceduł.

Podobnie wchodzić mogą towary i obiekta do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego:

II. *Z dawnych państw i wprawdzie z części ich obiętey granicą wedle traktatu Tylżyckiego.*

Przesełaią się towary albo z opłaconych iuż w dawnych państwach zapasów, lub też z nieopłaconych zapasów w Pakhofie złożonych. W pierwszym przypadku opatruią się takowe obiekta Passircedułami i maią wolny wchód, i dopoki niebędzie zupełnie uorganizowana służba w nowych Prowincyach, żaden obiekt bez opłacenia, za listami konwoiowemi do tychże Prowincyi przesyłanym bydź niemoże. Atoli dla miast w nowych Prowincyach, gdzie się składy (Pakhofy) znaydują, oraz dla szczególnych wypadków, zastrzegaią się modyfikacye na wniosek, dostatecznemi wsparty powodami.

Wchodzić mogą towary i obiekta:

III. *Z nowo nabytych prowincyi w południowey i zachodniey stronie dawney Monarchii.*

Wszelkie w tychże prowincyach fabrykowane obiekta maią bydź w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém równie traktowane, iak w dawnych Prowincyach. Taryfa opłat od takowych obieków poborowi ulegaiących, w którey wyszczególnione są zarazem artykuły zupełnie wolny wchód maiące, wydana pod dniem 28. Lipca 1815, oznaczona litt. *B.*, iest do nabycia w Drukarni Dekera. Ostrzega się przy tém:

iż względem towarów z Wielkiego Xięstwa Saskiego żadne iescze nie wyszły rozporządzenia, i że więc rzeczone towary aż do nadeyścia bliższych przepisów iako obce uważać należy.

Natomiast obce obiekta, któreby z nowo nabytych kraiów od południowey i zachodniey strony Monarchii, a zatém ze wszystkich Prowincyi lewego brzegu *Elby*, podobnież z Xięstwa Saskiego, wyiąwszy *Kottbus*, do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego przesełano, mogą do niego tylko nieopłacane bydź deklarowane, i z tego powodu w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém wedle Taryfy *A.* do opłaty pociągane będą.

Towary te wchodząc z deklaracyą do nowych prowincyi Polskich, na południowey i zachodniey granicy dawnych państw, a zatém na linii graniczney *od Demmin w Pomeranii aż do Ratyborza w Szląsku*, traktowane będą podobnie iak obce nieopłacane towary, i opatrywane Listami Konwoiowemi adressowanemi do którey z Głównych Komor Celnych Linii Celney od strony *Poznania* w dawnych Państwach tymczasowo pozostaiącey, a takowa Główna Komora Celna postąpi sobie wedle zachodzących szczególnych przepisów sub I. zawartych.

Z tego powodu Urzędy Poborowe w mieyscu wysełaiącego się towaru maią zalecenie, ażeby na takowe przedmioty nigdy niewydawały zaświadczeń z opłaconego podatku. Gdyby takowe pomimo to produkowanemi bydź miały, nienależy mieć na nie względu.

Nakoniec wchodzić mogą towary i obiekta:

IV. *Od strony Zachodu z zagranicy, a zatem przeszedłszy wprzód przez dawne Państwa Pruskie.*

Dla tych towarów służą przepisy wskazane ad III. względem expedycyi na pierwszey Linii Graniczney i względem drugiey expedycyi na drugiey Linii Celney od strony Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

Dalsze Opłaty są następuiące:

B. *Cło Zastępne (Ersatz-Zoll.)*

Cło takowe opłaca się od naywiększey części przedmiotów handlu uważanych w ściśleyszém rozumieniu towarów, a to iako nadzwyczayny wchodowy podatek, obok zwyczaynego Cła wchodowego; przedmioty więc cłu temu ulegaiące, po zaspokoieniu onegoż, mogą bydź iako wolne od

Akcyzy handlowey,
Podatków przechodowych i
Ceł Wychodowych

tak wprost, iako też przez handel pośredniczy (intermedyiny) przewożone, lub w kraiu bez dalszey opłaty przesyłane.

Skoro atoli przeznaczone są na Konsumcyą w kraiu, naówczas, iak samo z siebie rozumie się, ulegaią podatkowi Konsumcyinemu.

Obiekta opłacie Cła Zastępnego podpadaiące, prócz wymienionych podatków, opłacaią iescze utrzymuiące się tu i owdzie Cła Prowincyalne Wchodowe i Wodne, niemniey Kanałowe i Grobelne (Chausee-Gelder).

Rzeczone Cło Zastępne pobierać się będzie wedle dołączoney sub *C.* Taryfy, wyiąwszy wyszczególnione w domieszczonym ad *C.* wykazie Obiekta, które opłacie Cła Zastępnego niepodpadaią. Opłaca się całkiem w złocie, i skoro obiekta wprost przez kray idą, uiszczaném bydź powinno zaraz na wchodzie u pierwszey Komory Celney; gdy zaś deklaracya nastąpi, iż są przeznaczone do pewnego mieysca w kraiu, bądź na skład w celu dalszego przesłania, (ieżeli się do składu kwalifikuią) bądź w celu opłacenia podatku Konsumcyinego, naówczas uiscza się w Urzędzie mieysca, w którem pierwsze złożenie towaru następuie.

Z odwołaniem do wyszczególnionych sub *A* rzech przypadków, czynią się następne obiaśniaiące uwagi:

ad I. Lubo pobieranie opłaty się ma zaraz nastąpić na granicy, to wszelako rzeczona opłata musi tamże bydź uisczoną w tym przypadku, gdy się na granicy zaspakaia podatek Konsumcyiny od przedmiotów dla Wielkiego Xięstwa Poznańskiego przeznaczonych.

Za mieysca do składania towarów przyięte tylko bydź mogą miasta, w których się Pakhofy znayduią, lub te, gdzie Komora do pobierania podatku Konsumcyinego od przedmiotów zagranicznych iest upoważniona. Szczególna legitymacya ze strony Wprowadzaiącego towar względnie rzetelnego uiszczenia Cła Zastępnego w pierwszém mieyscu składowém, w ten czas tylko iest potrzebną, gdy przedmioty osobnemu podatkowi Konsumcyinemu nieulegaią.

ad II. Na ten przypadek nigdzie się nieopłaca Cło Zastępne, ile że zwykle iuż w poprzednich państwach pobraném bydź musiało. Przesyłaiąc zaś towary za listami konwoiowemi, powinno w tychże listach bydź wyrażono, iż rzeczone Cło opłaconém zostało.

ad III. Od fabrykatów i płodów nowo nabytych prowincyi, wyiąwszy Xięstwo Saskie, nieopłaca się Cło Zastępne, chociaż takowe podatkowi Konsumcyinemu ulegaią.

Od obcych przedmiotów z nowo nabytych prowincyi, dla których, iak się nadmieniło, służy Taryfa *A.*, opłaca się Cło Zastępne, i ieżeli takowe niezostało zaspokoioném na linii graniczney od *Demmin* aż do *Ratibor*, naówczas Prowincyonalna linia graniczna ku *Poznaniowi* trzyma się postanowienia sub *B. I.*

ad IV. W tym przypadku służą te same przepisy iak sub *B. I.* z dodatkiem, iż towary adressowane bydź powinny na pierwszey linii graniczney do któregokolwiek Urzędu Celnego tymczasowey linii Celney ku *Poznaniowi*, i że Urząd ten wspomniane dopiero przepisy do skutku przywieść powinien.

Cłu atoli Zastępnemu, iak się iuż wspomniało, nie wszystkie przedmioty handlowe ulegaią. Należy przeto mieć uwagę na opłaty przechodu i akcyzy handlowey od takich iescze obcych podatkowi Konsumcyinemu ulegaiących przedmiotów, od których się Cło Zastępne nieopłaca, i wprawdzie

a) gdy takowe przedmioty wprost przechodzą,

b) gdy się niemi pośredniczy (intermedyiny) handel z obcym kraiem prowadzi.

W przypadku *ad a*, pobieraią się od tychże przedmiotów te same opłaty przechodowe, iakie teraz w Zachodnich Prusach od strony dotychczasowey obcey granicy mieysce maią, w czém wymieniona poniżey Celna Taryfa Konwencyina z roku 1775. litt. *D.* potrzebne udziela obiaśnienie.

W przypadku zaś *ad b*, dotyczącym handlu, który iedynie tylko z miast Pakhofami opatrzonych mieysce mieć może, opłaca się podatek handlowy po groszy polskich dwa od sześciu Złotych Polskich.

C. *O zwyczayném cle wchodowém na całey Wschodniey granicy Monarchii od Nowego Dworu (Neuhof) aż do Byczyny.*

Cło wchodowe obliczone iest na 2 od sta od wartości towarów, i pobiera się podług oddzielnie wydrukowaney a w Drukarni *Dekera* znayduiącey się do przedania Taryfy Celno-Konwencyiney z roku 1775 litt. *D.* oznaczoney.

Prócz tego płaci się dodatek pod nazwiskiem *Tantiemy*. Rzeczona Tantiema oblicza się podobnież od wartości towarów, to iest 6 od ty-

siąca, a przyłączony do Taryfy obrachunek wskazuie wyraźnie, w iakim pobieraną bydź powinna sposobie.

Cło to wraz z Tantiemą pobiera się całkiém w złocie, (bez wszelkich innych pobocznych opłat, iakiemi są: Visa, Cedułowe, Pobór, Akcydens i t. d.) i to w każdym przypadku na pierwszey graniczney Komorze Wchodowey.

Postanowienie, iż wszelkie za przepustowemi Cedułami (Pasircedułami) z dawnych Państw po zupełném opłaceniu wchodzące obce towary, bez wszelkiego dalszego opłacenia Cła lub podatku Konsumcyinego do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego wpuszczane bydź maią, ogłoszoném iuż zostało pod dniem 18. Lipca r. b. przez gazetę Poznańską.

Gdy więc nowe Polskie prowincye z dawnemi Państwami co do opłat Konsumcyinych, Celnych i Przechodowych od obcych i takowych przedmiotów, które z nowo nabytych pochodzą prowincyi, iedne i te same odbieraią urządzenie, zaczem opłaty

A. *w przedmiocie związków handlowych z Wielkiego Xięstwa Poznańskiego za granicę,*

B. *do dawnych Państw i*

C. *w przedmiocie związkow handlowych z dawnych Państw do Wielkiego Xięstwa,*

w następuiącym ustanawiaią się sposobie:

ad A *to iest co do handlu z Wielkiego Xięstwa Poznańskiego za granicę.*

I. Na wschodniey linii od *Nowego dworu* aż do *Byczyny*

a. surowe produkta, których wyprowadzanie z dawnych państw nie iest dozwoloném, również są zabronione. Wykaz ich przyłączony w końcu niniieyszego Obwieszczenia.

b. od wszelkich innych surowych produktów i niewyrobionych płodów ze wsiów, opłaca się cło po 2 od sta i Tantiema podług Taryfy z roku 1775.

c. kraiowe Consumptibilia Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, Konsumcyinemu ulegaiące podatkowi, są wolne, po zaspokoieniu rzeczonego podatku i gdy żadna opłata bonifikacyina nieznayduie mieysca.

d. kraiowe Consumptibilia Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, podatkowi Konsumcyinemu nieulegaiące, wychodząc z kraiu, opłacaią cło po 2 od sta i Tantiemę podług Taryfy z r. 1775.

e. wszelkie fabrykaty Wielkiego Xięstwa Poznańskiego są wolne; podobnież

f. wszelkie obce przedmioty, od których całkowite Cło Zastępne opłaconém zostało. Obiekta, które w miarę tego, iż są przeznaczone w kray lub za granicę, niższe lub wyższe opłacaią Cło Zastępne; ulegaią przy Wychodzie opłacie ilości z różnicy między obydwiema pozycyami wypadaiącey.

Wolnemi są od Cła Wychodowego:

g. wszelkie obce przedmioty, od których podatek Konsumcyiny opłaconym został;

h. wszelkie obce przedmioty, które nieobowiązane do opłaty Cła Zastępnego, podatkowi iednakże Konsumcyinemu ulegaią, tego zaś przy wysełaniu z Pakhołów niezaspokoiły, ale raczey akcyzę handlową po 2 grosze Polskie od 2 Złotych Polskich uiściły, opłacaią cło po 2 od sta i Tantiemę podług Taryfy z roku 1775.

II. Przy wychodzie ze strony zachodniey, to iest gdy przechód przez dawne Państwa ma mieysce;

zachowuią się we wszystkiém te same przepisy, iak ad *I. a. b.* c. *d. e. f. g. h.* z następuiącemi dodatkami:

Jeżeli w powyższych wydarzeniach pobór Cła po 2 od sta iest ustanowiony, naówczas Cło takowe uiscza się na utrzymuiącey się Prowincyonalney linii Celney; to iednakże dopoty tylko mieć będzie mieysce, dopoki Taryfa Cła Konsumcyinego na zachodniey granicy kraiu wprowadzoną nie zostanie.

Jeżeli przedmioty, w tym kierunku przez dawne Państwa przeprowadzane, są rodzaiu tych przedmiotów, które pozostaiąc w rzeczonych Państwach, osobnemu ulegaią podatkowi, naówczas expedyiąca Komora Celna na Prowincyonalney linii Celney, istotny wychód przedmiotów wydaniem listow konwoiowych zabezpieczy.

ad B. *Przy wychodzie do dawnych Państw*

a) od wszelkich produktów i niewyrobionych płodów kraiowych Wielkiego Xięstwa Poznańskiego płaci się po 2 od sta i Tantiema podług Taryfy z roku 1775. Pobór tego *Cła Prowincyalnego* tak długo tylko będzie miał mieysce, dopóki wewnę-

tkże we względzie opłat celnych urządzenie Wielkiego Xięstwa Poznańskiego przynależyciey do takowegoż urządzenia w dawnych Państwach zastósowaném niebędzie.

Od przedmiotów tego rodzaiu, wchodzących z zagranicy do dawnych państw iako wolne od opłaty cła, nieopłaca się także powyższy podatek, gdy z Wielkiego Xięstwa Poznańskiego wchodzą. Wszelkie produkta i niewyrobione płody kraiowe, które na Wschodniey linii graniczney wchodząc do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego niemaią nic więcey do opłacenia iak tylko rzeczone Cło, wolne są od tegoż Cła Prowincyalnego, skoro bez przeładowania do dawnych Państw idą.

b) Wszelkie obce przedmioty z miast do wysełania umocowanych, od których podatek Konsumcyiny opłaconym został, wolne są za dostatecznem udowodnieniem uiszczoney tey opłaty, skoro wprowad ich w dawnych państwach iest dozwolonym; uważać przytém należy, iż we Wschodnich i Zachodnich Prussach i Litwie wszelkie obce rękodzielniane i fabryczne towary za opłaceniem $8\frac{1}{3}$ od sta są dozwolone, że iednak w innych Prowincyach wielorakie ogólne i różne Prowincyalne zakazy exystuią. Towarów obcych, których wysełanie z Wielkiego Xięstwa Poznańskiego do dawnych Państw iest zakazane (wyiąwszy Prowincye Wschodnich-Zachodnich Prus i Litwy) oznaczony iest Wykaz litt. *F.*, którego w Drukarni *Dekera* nabydź można.

c. Od wszelkich przedmiotów, które się nieopłacone z Pakhofu wysełaią, nie płaci się Cło Prowincyalne, lecz iedynie tylko podatek Konsumcyiny w mieyscu przeznaczenia.

B. Kraiowe przedmioty wiktuałowe, które w tey Prowincyi Konsumcyinemu ulegaią podatkowi, iako to:

Piwo i wódka,
Fabrykaty mliwne,
Mięsiwo,

są wolne od cła Prowincyalnego, lecz uiszczaią następuiące dopłaty.

1. *Wódka.* Wchodząc ze wsiów W. Xięstwa Poznańskiego do dawnych Państw bądź to na wsie bądź do miast przeznaczona wódka, płaci po 2 dob. gr. od Berlińskiey kwarty, gdy wódka trzyma 49. procentu tęgości podług Alkoholometru.

Wchodząc z miast W. Xięstwa Poznańskiego do miast lub na wsie dawnych państw, płaci 2 dgr. od kwarty Berlińskiey, gdy wódka trzyma 49. procentu tęgości podług Alkoholometru, iednakże o tyle mniey, ile dostatecznie udowodniono będzie, że podatek mieyski Wielkiego Xięstwa Poznańskiego opłaconym został.

Podatek wzrasta wedle procentów tęgości podług Alkoholometru, względem czego wkrótce Taryfa wydaną zostanie.

2. *Piwo.* Jeżeli nie iest nadzwyczayney tęgości, na który to przypadek osobne zastrzegaią się przepisy, płaci się od beczki 100 kwart Berlińskich mierzącey

Ze wsiów do miast	1. tal. 12. dgr.
Ze wsiów do wsiów	— 6. dgr.
Z miast do miast, mniey w miarę opłaconego podatku mieyskiego	1. — 12. dgr.
Z miast do wsiów, podobnież mniey w miarę opłaconego podatku mieyskiego	— 6. dgr.

3. *Fabrykaty mliwne.* Wszelkie fabrykaty mliwne wolne są od opłaty co do wsiów, a co do miast pobiera się od nich podatek podług Taryfy litt. *G.* oznaczoney.

4. *Mięsiwo.*

a. Ze wsiów do miast
od wędzonego i solonego mięsa, bez różnicy gatunku, tudzież od połci, płaci się od funta Berlińskiego 4. dob. den.
Od kiełbas świeżych i wędzonych od funta Berlińskiego 8. dob. den.

b. Ze wsiów do wsiów
od wędzonego i solonego mięsa bez różnicy, tudzież od połci, od funta Berliskiego $1\frac{1}{2}$ dob. den.
Od kiełbas świeżych i wędzonych od funta Berlińskiego 3. dob. den.

c. Z miast do miast
d. Z miast do wsiów
te same zachowuią się pozycye z potrąceniem w miarę opłaconego podatku mieyskiego od rzezi, na funty Berlińskie obrachowanego.

Podatek sub *d*. wyrażony ustanie, skoro wewnętrzne tuteyszey Prowincyi urządzenie we względzie podatkowania przy-

rownaném zostanie do takowegoż urządzenia dawnych Prowincyi.

Pobór tych dopłat dzieie się na Prowincyalney linii Celney w starym kraiu. Jeżeli się czyni deklaracya do pewnego miasta, pobór rzeczonych dopłat zastrzeżonym bydź może Urzędowi Konsumcyinemu, skoro zabezpieczone iest doyście Fabrykatu w mieysce przeznaczenia.

Wszelkie fabrykaty Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, których tuteysza fabrykacya w legalnym sposobie iest udowodniona, wolne są od Cła; natomiast opłacaią się od nich daniny, iakie w dawnych Państwach wedle przepisów są pobierane. I ten podatek tylko tak długo trwać będzie, dopóki w Prowincyach Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, ustawa podatkowa dawnych Państw przyiętą niezostanie. Pobór dzieie się w zadeklarowaném mieyscu przeznaczonego miasta. Komora wchodowa na Prowincyalney linii celney zabezpiecza opłatę podatku wydaniem listu Konwoiowego.

Ad C. *Handel bezpośrednie z położonych na prawym brzegu Elby dawnych Państw, do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.*

Względnie rzeczonych Państw nie masz wcale linii graniczney, a zatém dotądczasowe tuteysze graniczne Komory Celne od strony dawnych Państw, uważać należy za zniesione. Z dawnych przeto Państw bez różnicy wszystko bez opłacenia podatków wpuszczaném bydź może. Podatek tylko Konsumcyiny powinien bydź od obcych przedmiotów opłaconym, skoroby wedle postanowienia pod A. II. przesłanie nieopłaconych przedmiotów do tuteyszey Prowincyi dozwoloném zostało. Tę iednakże wypada tu uczynić uwagę, że gdy przedmioty takowe z dawnych Państw przez Wielkie Xięstwo Poznańskie za granicę są przesyłane, których rzetelny wychód udowodnić należy, listy Konwoiowe nietylko do ostatniey graniczney Komory wychodowey, ale też i do któreykolwiek położoney na trakcie Prowincyalney Komory Celney adressowane bydź powinny. Z takiemi przedmiotami postępuie sobie rzeczona Prowincyonalna Komora Celna we względzie rewizyi towarów, iak z towarem wychodowym; nieudziela się atoli zaświadczenie wychodowe, lecz tylko trakt — a to iak naydokładniey — zaświadcza się na Liście Konwoiowym, którym opatrzone towary idą daley do graniczney Komory wychodowey, gdzie po rzetelném znalezieniu, wychód się poświadcza.

Komory Expedycyine w dawnych Państwach odebrały zalecenie, ażeby wydaiąc listy konwoiowe na towary wychodowe na wschodniey linii od Nowego Dworu aż do Byczyny żądały deklaracyi nie tylko na istotną Komorę wychodową, ale też i na Prowincyalną Komorę Celną, obydwie w listach konwoiowych wyrażały, Extrahentom polecały, ażeby się trzymali Prowincyalney Komory Celney, i nieprzyimowały za dostateczny dowód żadnego listu konwoiowego, któryby zaświadczeniami obydwóch Komor opatrzonym niebył. Od dnia 1. Września r. b. postępować się będzie we wszystkiém podług tych przepisów, albowiem do tegoż dnia Celno i Konsumcyino-Poborowe Urzędy potrzebnemi drukami i Taryfami opatrzone będą.

Wreszcie zawarte w niniéyszém ogłoszeniu postanowienia co do handlu z Polskiemi Prowincyami, ulegną wszelkim odmianom i modyfikacyom, iakie w przyszłości wyniknąć mogą z wypadku działań Komissyi, która w skutku traktatu Wiedeńskiego z dnia 3. Maia r. b. od trzech kontraktuiących Mocarstw, w celu uregulowania związków handlowych między wszystkiemi na wzaiem Polskiemi Prowincyami, ustanowioną została.

Poznań dnia 12. Sierpnia 1815.

Królewski Naczelny Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,

Zerboni di Sposetti.

Spis

Surowych Produktów i t. d. których wywóz z Wielkiego Xięstwa Poznańskiego za granicę dotąd był i nadal iescze pozostaie zakazanym, dopóki wedle zasad traktatu Wiedeńskiego z dnia 3. Maia 1815. interessa handlowe między wszystkiemi Prowincyami Polskiemi nie zostaną urządzone.

Popioł, surowy.
Kory.
Żelazo, stare.
Ruda żelazna.
Narzędzia fabryczne, iako tô: sukiennicze i płóciennicze warsztaty, gremple, płochy, czołna, nożyce postrzygacze i t. d.
Skóry, takoż surowe zaięcze skórki, wyiąwszy owcze skóry z wełną i bez wełny, które wedle reskryptu gabinetowego z dnia 29. Lipca 1811. roku są dozwolone.
Len.
Przędza lniana niebielona.
Kory garbarskie.
Broń i potrzeby woienne.
Złoto i pieniądze złote, stare.
Konopie.
Skóry, surowe.
Miedź, stara.
Skóry do kleiu, niemniey
Szmaty stare, obrzynki pargaminowe i skóry, iako też owce nóżki.
Mosiądz, stary.
Konie tako to: klacze i zrebiee.
Proch do strzelania.
Soda mydlarskie.
Srebro stare.
Galony, stare złote i srebrne
Paczesi.